

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jacobi Alvarez de Paz Opera

De Vita Spirituali, Eivsque Perfectione - Libri quinque

Álvarez de Paz, Jacobo

Lvgdvni, 1611

Perfectionem vocari margaritam, propter quam emendam omnia nostra
vendidimus. Cap. iij.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77833](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77833)

4. Reg. 5.

solam drachmam innumeris Dei auxiliis fultus lucrari non possit: Quidnam aiunt pueri Naaman, cum suum dominum indignatem, & remedium suae munditiae detrectantem aspiciunt? Profecto in hac verba prorumpunt: Pater, si rem grandem dixisset tibi Propheta, certe facere debueras, quanto magis quia nunc dixit tibi, Lauare & mundaberis?] Ita si rem grandem tibi dixissemus, vt esses sanctus, atque perfectus, certe facere debuisses, & omnem tuam curam, omnem diligentiam, omnes vires, & nervos in hanc rem tam eximiam, ac illustrem impendis; quanto magis cum dicitur tibi, quod sanctus eris, si vnam tantum drachmam lucreris, & vnam Dei, ac proximi (quam descripsimus) charitatem assequaris. Si autem a me quaras, quo pacto potero hanc pretiosam drachmam a primo parente perditam inuenire, & innocentiam dilapidatam possidere? Certe poteris, si mulierem illam, qua vnam ex decem drachmis perdidit, imiteris. Quomodo igitur eam imitabor? Ita sane si lucernam accendas, hoc est (vt exponit Gregorius Nyssenus) poenitentiam, & compunctionem tuorum peccatorum exsuscites, obliuione tui, & defectu humilitatis extinctam, qua tuas miseras agnoscas, cognitas desleas, & lacrymis ac gemibus diluas. Si domum tuam scopa mortificationis eueras (qua sicut scopa multis arbutis constat, ita multis actibus propriae abnegationis conficitur) & quidquid in te sordidum est mundes, quidquid immundum est purges, quidquid saeculum redolet, & mundum sapit, & abiicias. Ita fiet, vt drachma perditam incipiat apparere, & aliquem ex se in tuos oculos splendorem immittere. Qua cognita, & eius pulchritudine considerata, non dubium, quin celeriter tepidum in terram abiicias, & supra quam dici potest, omnem fastum, & superbiam prosternas, & vniuersa mundana abomineris, vt drachmam capias (qua pretium est regni caelorum) & tantum bonum tam exiguo nomine signatum, possideas. Tunc contuocabis amicas, & vicinas, id est animas sanctas, & tui feruoris, ac propositi socias, dicetque illis: Congratulamini mihi, quia inueni drachmam meam, quam in protoparente perdideram.] Venite, audite, & narrabo omnes qui timetis Deum, quanta fecit anima mea.] Qui exaltauit me de portis mortis, vt annunciem omnes laudationes suas in portis filiae Sion.] Qui dedit mihi sponfam, diu desideratam, sollicitè amatam, sine intermissione quaesitam, & aliquando cupienti animo preparatam; qua nobilis ero ego in portis vir eius, quando sedero cum senatoribus terrae.] Quando fructus manuum mearum comedam, vel (vt verius dicā) filios gratiae & partus misericordiae Dei, quibus me dotaui, lata mente suscipiam.

Luc. 15.

Psal. 65.

Psal. 9.

Psal. 31.

Perfectionem vocari margaritam, propter quam emendam omnia nostra vendidimus.

CAPVT III.

Tertium perfectionis nomen illustrius est, & sublimius, licet idem omnino, quod drachma significet; sed in hoc est manifestum discrimen, quod ipsa vocis maiestate, rei significatae magnitudinem apertius & manifestius ostendit. Drachma enim nomen est rei minima, quam etiam pauperes, & egeni possident; at margarita re pretiosam, magnique valoris designat, qua soli reges, & principes, aut homines, certe praedivites, in suum dominium ac potestatem habent.

At in arcano Christi sermone, ad idem profus scilicet ad perfectionem referuntur, siue quia ille (cuius velle, posse est) eadem facilitate gemmam perfectionis suis amicis elargitur, ac si vilissimam drachmam tribueret; siue quia nobis gratiae auxilio roboratis, tam facile est perfectionem assequi, ac monetam minimi pretij, & valoris lucrari. Vocatur ergo vita spiritualis perfectio pretiosa margarita, quom diligens negotiator, margaritis quaerendis insistens, inuenit; & venditis omnibus quae possidebat, & in pretium eius oblati, in suum vsum vindicauit. Quod ita esse, tum negotiatoris munus, tum margaritae natura, & pulchritudo, tum finis, cuius gratia margarita emittitur; & possidetur, satis clare & perspicue demonstrant. Nam negotiator iste virum spirituale significat, qui velut industrius negotiator scientia pollet, & rerum acquirendarum industria; qui temporis ad negotiandum, & loci opportunitatem agnoscit; qui mercium sibi oblatarum, aut vilitatem, vt eas respuat, aut vt accipiat, valorem, & bonitatem aduertit; qui rationem conseruandi merces ad se pertinentes optime nouit; qui ingeniorum bonorum, siue mulorum, quibuscum negotiatur, conditionem expendit; qui nec amore magno erga diuitias spirituales, nec ardenti desiderio eas congregandi caret, nec lucrum, quod sperat, aeternum vti que, & semper duraturum rebus vilibus & contemptibilibus huius vitae postponit; nec eorum magnificum ad expensas faciendas, & merces pretiosissimas emendas ob tentationes irruentes amittit. Scit enim dictum esse a Domino: Negotiamini dum venio.] Qua iussione percussus, & spe praemij caelestis animatus, nequaquam labori parcat, aut eor suum negligentia, & socordia tabescere sinit. Audiamus negotiatorum huius saeculi fallacis ingenium, & inde spirituales viros esse negotiatores, manifestè conperiemus. Illos quidem Laurentius Iustinianus hac dispersa oratione describit. Prudentem negotiatorum temporalium rerum hoc est proprium, infatigabili cura secum in cordis secreto prius quam ad exteriorem deueniant actum, sua tractare negotia. Impellente quidem cupiditate aggregandi diuitias saepe cogitant, quanta qualiaue sint bona, quae possident, quomodo, aut quibus argumentis valeant, quae habent, vendere, emere quae non habent, & semper lucrari causa. Circa hoc multiplicat cogitationes, accenduntur desideriis, partem noctis infomnem ducunt, in die huc illuc discurrent, supputant tempora, mente peragrunt prouincias, obuiant periculis obiectis, atque sedula intentione inutilia secum gerunt certamina. Ordinant, quae agenda sunt, & quae facta sunt, vt indelebiter recondant memoria, & reuiscere valeant, calamo scribunt. Nemo profus explicare sufficit eorum cogitatus, inordinatos affectus, anxietates plurimas, occupationesque innumeras. Obliscuntur sui & penè salutis propriae efficiuntur immemores, pra nimio amore terrenarum facultatum quas velint nolint relictae sunt posteris.] Sic ille istorum ingenium, & diligentiam depingit, a qua si inutilitatem, & affectus inordinationem abstrahamus, spiritualement negotiatorem, id est, virum iustum, cognoscemus. Qui profecto nihil nisi suum negotium id est, animae salutem, & profectum mente reuoluit; & priusquam aliquid dicat, aut faciat, an Deo placitum sit, an minus gratum attentè considerat: desiderii offerendi Deo, quae opere executus est, fatigatur, & acquirendi virtutes, quas non habet, prudenti sollicitudine affligitur; & in hoc suos cogitatus, desideria, & conatus constituit: vt diuitias suas, id est, merita sua accessionibus nouis augmentet. Propter haec meritorum compendia, in die laborat, nocte

Luc. 19.

Luc. Iust. li. de humilit. c. 6.

vigilat,

vigilat, nunc huius virtutis actui, nunc illi bono operi insistit, in caelum mente conscendit, & ante Angelorum, & sanctorum pedes procumbit, vt ab illis auxilium, ad negotiandum, & aliquid lucrandum accipiat. Præteritorum recordatur, vt ea si mala sunt deleat, si bona perficiat; præsentia emendat, & futura oculo discretionis prospicit: Ac tandem omnium rerum temporalium, ac penè salutis corporalis obliuiscitur, vt semper duraturos thesauros inueniat, & caelestes facultates multiplicet. O bonus, ac prudens negotiator, cuius incitamentum ad lucrandum, charitas; cuius substantia, gratia; cuius scopus caelum est. Huic & sui similibus optimè congruit illud Iob: *Concidit eum amici, diuidit illum negotiatores;*] quoniam Behemoth; id est, diabolus viri spirituales abscondunt, cum verbo & exemplo peccatorum, hoc est, diaboli membra, ab eo separant, & ad vitam reuerentiam ac sanctitatem conuertunt. Et meritò Hieronymus vocat eos inclytos negotiatores, non terræ, sed cæli; quoniam negotiatione sua, non diuitias terrenas quærunt, sed opes caelestes, & thesauros non patrescentis carnis, sed spiritus semper viuientis, inueniunt. Quare si negotiatores terræ (vt est in Apocalypsi) flebunt, & lugebunt, Iar hi cæli negotiatores gaudebunt, & exultabunt, quoniam merces eorum nunquam discedent ab eis; sed interim aliquantulum contristabuntur, sed tristitia ipsorum conuertetur in gaudium.

Vir ergo spiritualis, & iustus, qui cogitationes, & desideria sua in caelum effert, & in caelestia, & sempiterna sustollit, negotiator est, qui margaritas quærit, cum virtutes, quibus exornetur, inquirat. Si enim margaritæ videnti sunt pulchræ, pauperi desiderabiles, possidenti pretiosæ; quid virtute pulchritus, quam impij etiam, & virtutis olores admirantur? Quid virtute desiderabiles, quam omnes siue magni, siue parui concupiscunt? Quid virtute pretiosæ, quam veri sapientes omnibus rebus pretiosissimis anteponunt? Denique melior est acquisitio eius, negotiatione argenti & auri, primi & purissimi fructus eius: Pretiosior est cunctis opibus, & omnia quæ desiderantur huic non valent comparari.] Tunc autem negotiator iste prudens, & felix pretiosam margaritam inuenit, cum perfectionem ipsam, & mentis puritatem agnoscat. Hanc verò esse pretiosam margaritam Cassianus perspicue conficitur, dum illud bonum, quod in Dei vnione consistit (& ipsa perfectio est) omnibus virtutibus iure præponit, & à Paulo, vniuersas iam virtutes habenti, in desiderio adhuc esse (quia amplius in hac vita crescere potuit) manifestè proclamat. Omnes (inquit) quas cum diximus habuisse virtutes, quamuis velut gemmæ splendidissimæ, atque pretiosæ sint; tamen si præclaro illi, atque præcipuo margarito, quod ille Evangelicus negotiator, inquirens, vniuersis quæ possidet venditis comparare desideret, conferantur, ita earum meritum euilescit atque contemnitur; vt eis sine cunctatione distractis, vnus tantum boni possessio locupletet bonorum innumerabilem venditorè.] Idem videri sentire venerabilis Beda, dum margaritæ nomine iam caelestem vitam, quæ non est alia, quàm vita perfecta, iam virtutem charitatis intelligit. Eius interpretatio sic habet. Inuenta vna margarita pretiosa, omnia quæ habuit, vendidit, quia in comparatione caelestis vitæ omnia habita vilescunt. Si verò sanctos homines scrutare vis, vnum Iesum Christum, qui absque culpa est, omnibus meliorem inuenies. Si intellectum quæris, illum solum cæteris præeminere probaueris: In principio erat Verbum, & mandatis omnibus sic charitas est

A excellentior, in qua omnia restaurantur.] Præus docuit hoc Augustinus, Christum Iesum, id est, imitationem eius, aut dilectionem margaritam appellans. Et alio loco apertius de charitate loquens: *Puto, inquit, istam margaritam esse illam, pro qua homo negotiator describitur in Euangelio, qui inuenit vnam margaritam, & vendidit omnia, quæ habebat, & emebat eam.* Hæc est margarita pretiosa charitas, sine qua nihil tibi prodest, quodcumque habueris, quam si solam habeas, sufficit tibi.] At Bernardus clarissimè non aliud, quàm perfectionem in margarita intellexit: dum ea vnitatem signari docuit. *Ego, inquit, vnam hanc margaritam, nihil aliud, quàm vnitatem arbitror esse. Quærit autem bonas margaritas, & qui in opere salutis suæ non est contentus, inferioribus bonis, sed summa quæque & excellentiora perquirat. Nihil ergo pretiosius inuenit vnitatem, non parcat omnibus cæteris propter eam: Ieiunijs, vigilijs, orationibus audacter præferat vnitatem. Volo autem, vt in ea quoque sic maneat, non quasi vnus ex omnibus, sed quasi cum omnibus vnus. Latrum expandat suum, ex omni genere affectionum claudat intra viscera sua, omnibus omnia fiat, & congaudere paratus, & compati: gaudere cum gaudentibus, flere cum flentibus.] Ex his intelligimus margaritæ nomine ipsam perfectionem obuolui, cuius naturam charitas, aut vnitatem tenet, & ipsa Christi sequela, atque imitatio depingit.*

C Ego autem existimo, perfectionem non quamlibet dici margaritam, sed illam, quæ secum omnes alias margaritas trahat, & in viri perfecti finem iniiciat. Nam de conchylijs, in quibus margarita generantur, quid admirabile tradit Plinius, quem Origenes sequitur, vnum esse inter illa magnitudine præstantissimum, & pulchritudine gemmæ intra se recondita venustissimum, quod turmatim alia conchylija velut ducem sequantur, & ipsum tamquam Regem, aut Imperatorem comitentur. Hoc igitur conchyle vniuersos præ omnibus apprehendere cupiunt, si quidem eo capto ferè nullo negotio vniuersum agmen concharum apprehenditur, suum ducem sequens, & apprehendens omnium margaritarum possessor efficitur. Ecce detectam, & patefactam sanctæ perfectionis dignitatem atque naturam. Ipsa margarita est, nam si margarita terrena, quas scilicet terreni homines amant, magni sunt pretij, vt ex Plinio discimus, & ipsa experientia comperimus, nihil est in vita spirituali perfectione pretiosius, siquidem velut omnium virtutum genitrix earum societatem amat, pulchritudinem, & decorem possidet, & quatenus est earundem origo, vim naturamque sortitur. Cui illud sapientis egregiè conuenit: *Gemma gratissima expectatio præstolantis, quocumque se vertit, prudenter intelligit. Nam præstolans non est alius, quàm iustus, qui cum desiderio cordis sui in terra non habeat, in cælo illud amplectendum esse prudenter expectat. Huius expectatio in hac vita perfectio est; nam si quod habet quis, non sperat, iste non virtutes quas habet, sed ipsarum perfectionem, & absolutionem, quam nondum accepit, habere desiderat. Quæ perfectio gemma est gratiosissima, & omnium aliarum pretiosissima, pro cuius desiderio virtutis amator in quocumque negotio circumspicere se gerere curat, ne rei à se concupitæ possessione fraudetur. Margaritæ in conchis generantur, & hæc nostra pulchra margarita prius quàm annulo, quæ speramus, æternæ felicitatis cingatur, in concha moralitatis inclusa continetur. Vnde Paulus ait: *Habemus thesaurum istum in vasis fictilibus, vt sublimitas sit virtutis Dei, & nõ ex nobis.*] Et Gregorius perfectos*

D **E**

Aug. lib. 2. 97. Enchiridion. c. 11. Aug. in 1. 3. Ioan ad c. 3. tract. 5.

Ber. ser. 26. ex parisijs.

Plin. lib. 9. hist. nat. c. 35. Orig. in Mast. ad c. 13.

Proem. 17.

2. Cor. 4.

Iob. 40.

Hier. cõ. in Isa. ca. 23.

Apoc. 18.

Proem. 3.

Cassia. col. 23. c. 2.

Beda ca. 13. Matt.

Greg. in Cant. c. 6.

nucibus signari autumat eo loco: descendi in hortum nucum qui dum diuinam sapientiam intra corpora sua retinent, quasi nucleum in fragili testa portant. Vult enim Dominus ostendere mundo, in omnibus operibus suis sapientiam, & bonitatem, & potentiam suam: In hoc autem opere sanctificationis hominum, sapientiam ostendit, quia homines per peccatum stultissimos, per veram virtutem sapientissimos facit; bonitatem patefacit, quia quos iniquos & peccatores reperit, in viros sanctos, ac perfectos conuertit; & potentiam declarat, quia perfectionis margaritam, tam in hoc mundo delicatam, tam Dæmonum rapinis expositam, in concha, in vase fictili, ac testaceo conseruat, vt opus tam sublimem, tam admirabile, non imbecillitati humanæ, sed diuinæ virtuti tribuatur. Facit hoc Deus noster, ô honio, vt intelligas quoniam mutatio vitæ, & acquisitio virtutis non est opus tuum, sed opus suum, & ne dicas in corde tuo: Fortitudo mea, & robur manus meæ, hæc omnia mihi præstiterunt.] Sed recorderis Domini tui quod ipse vites tibi præbuerit, vt peccata desereret, mores mutares, & virtutem, aut minimam, aut mediocrem, aut perfectam obtineres. Margaritæ quoque à lumine cæli, ex humore roscoido tamquam ex materia fiunt, in quo perfectionis margarita cum illis conuenit, quæ à Deo ex cælesti ac spiritali rore mirabiliter gignitur. An Deus lumine virtutis suæ hanc margaritam efficit? Ita sanè, quoniam ipse est, qui operatur in nobis velle, & perficere pro bona voluntate.] Quid est operatur velle, nisi quod Deus femina virtutis infert, & initia perfectionis instillat? Et quid est operatur perficere, nisi quod virtutis augmentum ipse concedit, & vilissimum hominem in fastigium perfectionis extollit? Hoc operatur in nobis non pro meritis nostris, sed pro bona voluntate sua, qua & nos dilexit, & sibi in socios, in amicos, in filios aggregare constituit. An ex rore cælesti eam in cordibus nostris efformat? Ita quidem, quoniam inspiratio diuina tamquam ros in animas iustas descendit, & ex ea in desideria protrahit, atque in opus, & actionem prouectæ gratia efficax, Dei perfectionem facit, ipsamque abscondita quadam mutatione in sanctitatem, ac mentis puritatem commutat. De hac inspiratione Dei, inquit Isaias: Expergiscimini, & laudate, qui habitatis in puluere, quia ros lucis, ros tuus, & terram gigantum detrahes in ruinam.] Illi quippe habitabant in puluere, qui terram amabant, & pulueri terræ, hoc est, rebus vilissimis inhærebant, quos Dominus rore lucis suæ, id est, inspiratione sua suscitauit, & à somno vitiorum excitat, cum peccatis & vitis extinctis, à morte ad vitam, & ab iniquitate ad sanctitatem reuocat.

Deut. 8.

Philip. 2.

Isaia 26.

Plin. lib. 9. c. 35.

Sed aliud profectò mirabilius, in hac margaritarum procreatione contingit, quod Plinius solertissimus rerum naturalium indagator, inter alia non sinit: pro qualitate scilicet roris à concha concepti margaritarum mutari, & aut candidius puro, aut obscurius turbido rore suscepto, produci. Quod reuera nostræ margaritæ perfectionis non deficit, quæ pro qualitate gratiæ sanctis concessa, & pro vocationum discrimine, cum natura, vna eademque sit, colore, aut aspectu alia atque alia esse conspicitur. Hinc oriuntur sanctorum hominum diuersa studia, actionesque distinctæ, cum tamen omnes margaritam habeant, id est, à perfecta charitate ad agendum incitentur, & ad eandem plenius habendam mouentur. Quosdam videas silentij, & quietis studiosos; alios pie sollicitudinis, & sancti laboris amatores; hos amor vitæ actiue capit; illos vitæ contemplati-

uæ desiderium tenet; alios vitæ mistæ admiratio succendit: Quidam mansuetudine tamquam candore nitent; quidam zelo, & seueritate, tamquam pallore fulgent; hi circumspectione, & timore pauent; illi fiducia, & amore audent, & alij feruore, & magnanimitate resplendent. Horum omnium vna charitas perfecta est, vna margarita, quam ex rore cælesti coeperunt, quam vt sponsam charissimam adamarunt, sed distinctus est externus aspectus, quia gratia Dei sanctos & perfectos efficiens, non omnes eadem ratione gubernat; nec ad eadem opera perfectionis instigat. Ideò Ecclesia dicitur non vno colore vestita, sed circumdata varietate,] & in ea non omnes Apostoli, non omnes Prophetæ, non omnes Doctores: non omnes virtutes, non omnes gratiam habent curationum, non omnes linguis loquuntur, non omnes interpretantur,] & eius membra lapidibus pretiosis signata sunt, quia videlicet sicut lapidum pretiosorum varia est virtus, ita in sanctis est actionum, studiorum, meritorumque diuersitas. Quemadmodum ergo semen, ex quo arbor generatur, natura quidem, & specie vnum est, sed qualitate varium, & multiplex, cum ex eo tot tam diuersæque arboris partes, scilicet radix, truncus, rami, folia, flores, & fructus generentur: Ita hic gratia ros, vnus quidem est, quod ad naturam, siue speciem attinet, qui in iustorum mentibus perfectionem & sanctitatem inducit; at virtute est multiplex, cum diuersos modos sanctitatis generet, & varias cæli vias in charitate cõtentas, hominibus cupidis suæ salutis demonstret.

Psal. 44. 1. Cor. 12.

Apo. 21.

B

C

D

Et quid amplius habent margaritæ? illud sanè (inquit idem Plinius) quod solis radios fugiunt, vsu atteruntur, & incuria, atque indiligentia colore mutantur. Eadem profors in perfectione tamquam in vera margarita reperio, quæ nos cautos faciant, & non solum à superbia, verum etiam à noxio tepore submoueant. Perfectio solis huius radios fugit, quia non ostentationem diligit, non mortalium laudationes aucupatur, non ab hominibus effertur concupiscit: & eo ipso solius iustitiæ solis conspectum, & laudem exquirat. Quare sancti ita rebus spiritalibus vacant, vt tamen quantum possunt, se ab oculis humanis abscondant. Neque enim sunt ex illis, qui, vt dicit Iob, mandunt herbas, & arborum cortices,] id est, sola humana laude delectantur, & ventrem inani vento distendunt:] Sed ex illis qui in suis operibus illud Domini mandatum custodiunt: Nesciat sinistra tua, quid faciat dextera tua. Perfectio quoque nostra, non est in hac vita immutabilis, & incorruptibilis, sed talis, quæ nimio vsu atteratur, & immoderata exercitatione exarescat. Quid est vsu atteri: nisi imprudenti occupatione fuscari? Nam sicut vestis pretiosa, inter carbones & ollas inficitur, ita mentis puritas inter sæculares occupationes fœdatur, & multis laboribus acquisitus decor, vna distractione cordis amittitur. Præclare dixit Ambrosius, dum soporè Ade mysticè interpretatur: Quis est iste sopor, nisi quia paulisper ad coniugium copulandum cum intendimus animus, veluti intentos oculos ad Dei regnum inclinare, atque inflectere videmur, ad quemdã formidulosius mudi, & paulisper obdormire diuinis, dum in secularibus mundanisque requiescimus. Ne ergo diuinorum obliuiscamur, & puritatem à Domino nobis datam atteramus, distractio, & immoderata occupatio fugienda est, quia perfectionis margarita imprudètia conteritur, & inani præsumptione, veluti quadam ad ferrum confricatione dissoluitur. Incuria tandem, & otiositate perfectio colorè mutat, vt quæ antea erat pulchra & splendida, præ negligentia & ignauiâ possidètis, fusca & deformis existat, adeo, vt

Iob. 30.

Matt. 6.

Am. lib. de paras. c. 11.

sentium nobis prius negligenter, & postea iniquè agentibus, tandem in nigredinem, & fetorem conuertamur. Quod vel cuiusdam monachi historia ab Abbate Ioanne, gratia edificationis enarrata, manifestè conuincit. Ille enim cum magno spiritus feruore Domino deseruiret, & præscriptam sibi orationis horam eximia deuotione completeret, pane miti candoris miræque suauitatis è cælis administrato refectus, ad solitas orationes redibat, & pro sui cordis augenda munditia sollicitissimè laborabat. Postmodum verò ad noxium teporem deflexus, & solitis hymnorum, & orationum mysteriis, non ex feruore, sed ex more perfunctus, panem quidem diuinitus præparatum, sed aliquantulum sordidiorum & insuauiorum accepit. Tandem ex tepore ad consensum iniquitatis pertractus, panem sordidissimum, & aridissimum, & quasi à muribus vel canibus corrosum, ei cælestis visio administravit, & insuauitate ac ariditate panis eum admissi teporis, & cõceptæ iniquitatis admonuit. Admonet etiam nos, vt ex diuersitate alimenti huic monacho diuersis temporibus oblatis, mutationem margaritæ, id est, perfectionis, ac virtutis agnoscamus, quam diligenti exercitatione pulchram, incuria & tepore deformem, & iniquitate perditam, & in carbonem conuersam aspiciamus. Itaque qui se existimat stare, videat ne cadat; quia sicut difficillimum est nobis peccato primi parentis infirmis ad perfectionem ascendere; ita facillimum est à perfectione ad imperfectiones descendere, & ea illis in manifestam iniquitatem deturbari.

Est ergo perfectio pretiosa margarita, quæ margaritæ in se propria suscepit, & non quæcumque (vt iam cepimus dicere) sed illa, quam omnes alitæ, vt duces sequuntur, & vt imperatricem comitantur. Quare si margaritæ à Latinis appellantur vniones, quia in vna concha, nullæ duæ indiseretæ reperiantur; multò melius perfectio potest (licet aliaratione) nomine vnionis insigniri, quod omnes alias margaritas, id est, vniuersas virtutes secum copulet, in animam perfectam trahat, & ex omnibus veluti vnam gemmam pretiosissimam, id est, vnam animæ formam, vnamque decoris speciem conficiat. Hoc enim proprium sanctitatis, & perfectioni est, vt sicut omnia vitia ab anima perfecta profligat, ita omnes virtutes inserat, & eam ex superba humilem, ex iracunda mansuetam, ex auara largam, ex lasciuia castam, & vno nomine, ex vitiosa studiosam, & omnis boni amatricem faciat. Ob id autem est margarita omnium pretiosissima, quia omnium aliarum pretium, & valorem habet, ac vniuersarum affectus includit. Vnde Paulus eam patientem, & benignam appellat, quia patientiæ stabilitate, benignitatis pulchritudine; & aliarum virtutum decore resulget. Ipsa est candida, quia innocens lucida, quia sapiens; rotunda, quia in Deum tendens; suum pondus habens, quia constans; & leuis, quia mitis atque benigna, & mita suauitate tractabilis. Ipsa tandem est principium ac regum ornamentum, quia animæ, quæ in seipsas dominantur, & suis cupiditatibus imperant, hac pulcherrima margarita decorantur, & ita decorantur, vt regi regum Deo decoræ & amabiles appareant. Vnde Augustinus ait: Quomodo terrenis ornamentis caro luxuriosa paruo tempore ornatur, vt carnalibus oculis, aut ad suam, aut aliorum malè concupiscentium ruinam placere possit; sic anima diuinis sermonibus tamquam spiritalibus, & æternis bonorum operum, & margaritis componitur, vt ad illius cælestis sponsi consortium, & nuptiale conuiuium feliciter ornata perueniat, vt non ei dicatur illud,

A] quod scriptum est in Euangelio: Amice quomodo huc intrasti, non habens vestem nuptialem? Ne honorum ornamentis expoliatus, ac nudus audire mereatur: Ligate illi manus, & pedes, & projicite in tenebras exteriores, vbi est fletus & stridor dentium. Sed magis pro ornamentis bonorum operum illa vox ad eum desiderabilis dirigatur. Euge serue bone & fidelis, intra in gaudium Domini tui. Sed o quam admirabili ratione, & quanto plenius, quam margaritæ corpus, animam perfectio condecorat. Nam vna margarita, vnam solam corporis partem, vt aurem, aut caput, aut pectus ornat; at vna perfectio omnes animæ partes, & omnes vires eius honestat, & pulcherrimas reddit. Animæ substantiam ipsam gratia vestit, intellectum immenso fidei, sapientiæ, & prudentiæ lumine irradiat, voluntatem charitate, & misericordia induit, concupiscibilem temperantia, & irascibilem fortitudine cingit, & ipsum corpus modestia, & tranquillitate componit. Tanta profectò est huius margaritæ lux, tantus decor, tanta pulchritudo, vt diuinos oculos capiat; qui sola puritate delectantur, & ipsa sola inter iniquos, & iustos, inter damnatos, & beatos discrimen constituat. Quare namque iniqui Deo displicent, nisi quia omni perfectione carent? Et quare iusti Deo placent, nisi quia aliquod saltem vestigium perfectionis habent? Quare illi reprobi facti sunt, nisi quia perfectionem, & sanctitatem, odio habuerunt? & quare isti salui facti sunt, nisi quia perfectionem & sanctitatem amarunt? Sine qualicet in cælo essent, beati non essent, quia (vt theologi dicunt) homines, aut Angeli omni perfectione carentes, & graui crimine sordentes, Deum non possunt videre, & esto, possent, sed certè Deum non possiderent. Et quod mirum si perfectio animas decorat, quæ ipsam etiam Deum, ac omnium creatorem exornat? Ille enim qui deoorem, & confessionem induit & amictus est lumine sicut vestimento, qui indutus est fortitudine, & præcinctus est virtute, & iustitia cingulum lumborum eius, & fides sancto munitur renum eius, non corporalibus indumentis amictur, sed infinita sanctitate, immensa perfectione & incomprehensibili cumulo suorum virtutum circumdatur (quæ vna simplicissima virtus est) qua coram Angelis & sanctis suis formosus in stola sua; gloriosusque procedit. Quis ergo dubitet, perfectionem margaritam esse, quæ velut gemma pretiosa splendorem, pulchritudinem, & inmentum valorem habet, & ornamentum est animæ sanctæ quo decora, & Deo digna existimatur, & spiritibus cælestibus amabilis, & pulchra videtur.

Si ergo volumus hanc margaritam pretiosam emere, & eius nos ornate pulchritudine, necesse est, vt omnia nostra vendamus, & nos rerum omnium terrenarum cupiditate nudemus. Quid est omnia vendere? Certè non solum facultates, delicias, & honores contemnere (quod, si non falsi religiosi sumus, iam fecimus) sed proprias voluntates, inueteratas consuetudines, pristinos mores, imò & nos ipsos pro perfectionis amore despiciere. Simile est enim regnum cælorum, hoc est, acquisitio regni cælorum, homini negotiatori querenti bonas margaritas, inuenta autem vna pretiosa margarita abiit & vendidit omnia, quæ habuit, & emiit eam. Non quibus homo, sed negotiator, & non quilibet negotiator, sed margaritarius, nimirum gemmis pretiosis emendis, & vendendis insistens, hanc inestimabilem margaritam inuenit, & vt inuentam possideret, primò abiit, deinde vendidit omnia sua, & tandem ea omnia in margaritæ pretium insumpsit. Vis o religiose,

1. Cor. 10.

1. Cor. 13.

Aug. lib. 50. hom. homin. 16.

Matt. 22.

Matt. 5.

Psal. 92.

Psal. 103.

Isaia. 11.

Matt. 13.

vis, & perfectionis amator, perfectionis ac sanctitatis esse possessor? Non igitur sis homo vagus, & otiosus, non ut eques comptus, & delicatus; sed esto mercator, & animum ac curas, & sollicitudines negotiatoris indue. An negotiatorem dicimus, qui semel, aut bis, aliquid emit, & aliam viuendi rationē à mercatura alienam inijt? Non sanè, sed illam, qui ingenti studio, ac diligentia artem emendi & vendēdi exercet, & mercibus comportandis, seu conuehendis insistit. Ita tu & ut negotiator sis, non debes cursim, & quasi aliud agens viam virtutis arripere, sed ex professo virtuti, & puritati mentis adipiscēda vacare, & omnia alia, vt cibum, & somnum, & munus, & laborem, & quidquid cogitaueris, aut egeris, in hoc negotium tāquam in finem dirigere. Interroga Basilium, quem cenfeat vocari posse virtutis studiosum, id est, spirituales negotiatorem. Non vnus, inquit actus perficit studiosum virtutis operatorem, sed per omnem vitam prorogari, & extendi conuenit virtutis actiones. Semper itaque debes, vt bonus mercator, non rerum terrenarum, sed donorum cęlestiū, in eos actus virtutis incumbere, qui te quotidie; imò & singulis momentis ditiozem, hoc est, sanctiozem, faciāt, & ad consequendam perfectionem iuuent. Non tamen sufficit, vt sis velut negotiator, sed oportet sis sicut ille, qui lapidibus pretiosis, & margaritis pulcherrimis emendis intendit. Video enim aliquos sub veste religiosa, & habitu monachali, qui mētem negotiatorum, non margaritarū, sed luti, & stercoreis conceperunt. Qui omnem curam, & sollicitudinē suam, non in adeptione verę virtutis, sed in ambitione honoris, in acquisitione proprię commoditatis, in expletione suę voluntatis, aut certē in literis, quę eos insēt, addiscendis posuerunt. Hi primum, & præcipuum locum in corde suo, his rebus vilissimis, quarum amore dementati sunt, tribuunt, & secundum, aut tertium, aut nullum virtutis studio concedunt. Et eo ipso conuincuntur non esse amatores perfectę virtutis, cuius tanta est auctoritas, tanta maiestas, vt non nisi in primo cordis loco sedeat, imò & omnia alia ad seipsam tamquam ad scopum dirigendo, totum cor nostrum in sedem ac domicilium sibi deposcat. Quamobrē iure optimo à Domino per prophetam irridentur, dicente cuius illorum tamquam stulto, qui suum statum & sortem ignoret: Plures fecisti negotiationes tuas, quā stellę sint cęli, bruchus expansus est, & auolauit. Sicut enim stellę cęli à nobis numerari non possunt, ita nō erit, qui negotiationes vnus istorum infelicium enumeret, & curas, ac sollicitudines cōputer, quibus seipsam diffruciat, vt rem, quam in ingressu religionis contempserat, iterum repetat, & quasi rem alicuius valoris obtineat. Fortassis obtinebit, & aut prælatus, aut honoratus euader, sed cū minis de aliqua mutatione cogitat, auolabit prælatio, aut honos quasi bruchus, & eum inanem, & inglorium derelinquet. Tu si perfectionem cupis, nō sis ex istis, sed honoribus, & commoditatibus, & omnibus rebus temporalibus mortuum te exhibe, & solum ad margaritas quarendas, id est, ad veras virtutes amplectendas, & perfectionem adipiscendam, viue. Et sicut illi Deo moriuntur, vt mundo, quem in seipsis antea necauerant, viuunt, ita & tu mundo, cui pro ratione religiosi status mortuus es, ampliū & perfectiū mori stude, & omnia huius mundi bona tanquam mortuus, ne respicias quidem, vt Deo, & perfectioni viuas, & sanctus, ac perfectus euadas. Sic eris bonus & prudens margaritarum negotiator, qui merces pretiosas comparat, & res nullius valoris, quę ad tuum statum non pertinet, constanter spernas. Postquam verò hunc

Basil. hō.
in Pf. 14.
ad illud.
Qui ambulat super
macula.

Nabū. 3.

honoris, & proprię commoditatis contemptum, & perfectionis amorem, ac desiderium in te senseris, abi, & non te ipsum, sed Dei gloriam & honorem inquirens, à teipso discede. Vnde omnia quę habes, id est, omnia quę te vincunt, siue cogitationes sint, siue desideria rerum huius mundi, abijce, vt pretium pro illis humillimę orationis, & feruentissimę operationis congeras, quo desideratam margaritam coemas. Nam si virgines, quę sponsum sunt accepturas, nihil aliud pluris æstimant, quā sericas vestes, mitras, vittas, redimicula, & lapides, & gemmas pretiosas, & alia similia, quibus seipsas in die nuptiarum ornēt, & comprę pulchrę que procedant; & pro his omnia alia dilapidant, & suę pulchritudinis instrumentis postponunt, quid tu factura es, & anima religiosa, ad agni nuptias inuitata, ad coniugium Christi vocata, ad Dei amplexus prædestinata, nisi mundum, & omnia mūdana proterere, honorem, & propriam voluntatem abijcere, affectus & passiones conculcare, & teipsam fugere, atque relinquere, vt hanc margaritam perfectionis compares, qua sponsi tui oculis pulcherrima apparebis, & coram amicis sponsi, id est, coram Angelis, & Sanctis decenter compta & ornata procedes.

Perfectionem vocari thesaurum, ob cuius amorem vniuersa relinquimus.

CAPVT IIII.

PROPRIVM perfectionis est, dum in vita mortali possidetur, vt semper crescat, & non in vno statu, quasi senis & otiosa consistat. Quod Salomon manifestē confirmat, dicens: Iustorum semita quasi lux splendens, procedit, & crescit vsque ad perfectam diem. Nam semita iustorum non gressus corporis eorum, sed gressus mentium, id est, bona opera, & virtutes designant, quę instar lucis diei, quam continens latio solis efficit, semper augentur, donec ad perfectionem æternę vitę perueniant. Idem ergo, quod sancta perfectio habet, eius nomina habere competimus, vt in diuinis Scripturis crescant, & rem numquam quiescentem, sed semper ad maiora, & altiora tendentem illustrioribus titulis patefaciant. Ecce primò perfectio vocatur sapiētia, quam solemus, drachmā; id est, pretio magistris oblato, comparare, in quo minoris quodammodo, quā ipsum pretium quod recipiunt, ab illis æstimatur. Deinde vocatur drachma, quam nonnulli ob sapiētia doctrinam accipientes, & diuitias exercitatione sapiētia lucrari cupientes, sapiētia, & cognitioni rerum anteponunt. Postea vocatur margarita, cuius maior est valor, quia multis drachmis, vna sola margarita cōemittitur, & multis monetis, siue argenteis, siue aureis præfertur. Nunc verò nominatur thesaurus, qui innumeras drachmas, & multa talenta, & margaritas, & lapides pretiosos continens, in infinitum crescit, & valorem drachmę, & margaritę, & cuiusque alterius rei specialis excedit. Si enim thesaurus non quamcumque auri, aut argenti reconditi summam, sed immensam auri, aut argenti, aut pretiosorum lapidum, aut aliarum diuitiarum copiam continet, quę sit velut armarium, aut promptuarium, ex quo suis & aliorum necessitatibus quis providere possit, dum perfectio vocatur thesaurus, non dubium est, quin supra sapientiam, & supra drachmam, & supra margaritam excreseat. Nam magis est quā sapiētia, thesaurus sapiētia, ex quo scriba doctus in regno cęlorum in aliorum vsum potest proficere noua & ve-

Prov. 4.

Mat. 13.

tera.]